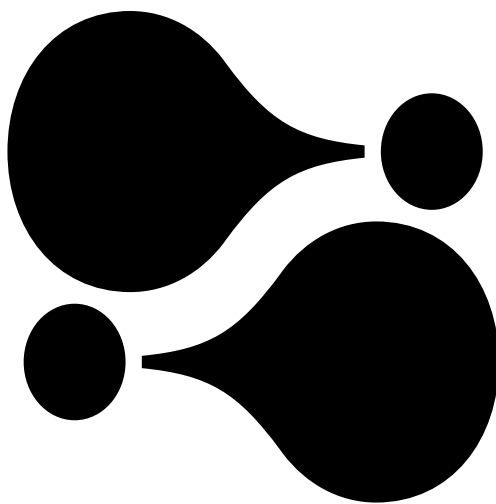

Veus que ressonen en l'art

Un matí amb Rada Akbar

Propostes per treballar a l'aula

Índex

Sobre Rada Akbar	3
Sobre la història dels drets de les dones a l'Afganistan	4
Activitat 1. Entrevista a Rada Akbar	7
Activitat 2. <i>Invisible Captivity</i>	11
Activitat 3. <i>Abarzanan (Superdones)</i>	13
Referències bibliogràfiques	15

Dossier elaborat per Júlia Ripoll.
Els continguts d'aquest dossier es poden reproduir lliurement
amb finalitats educatives, citant la font original.

Rada Akbar

Rada Akbar és una artista conceptual i fotògrafa. D'origen afganès, dedica el seu treball a denunciar l'opressió que pateixen les dones del seu país i a reivindicar els seus drets i el seu paper en la societat i la història. Akbar fa servir diversos mitjans i suports per plasmar aquesta realitat, combinant la pintura, la fotografia, el tèxtil, la performance i la instal·lació, i recuperant també tècniques artesanals i materials tradicionals.

Alguns dels seus projectes principals són Abarzanan ('superdones', 2018), on ret homenatge a dones destacades de la història d'Afganistan a través del vestit, o Invisible Captivities ('Captivitats invisibles', 2013), en el qual plasma les forces religioses i culturals que delimiten la identitat i el rol de les dones a l'Afganistan. En l'àmbit de la performance, ha dut a terme A Speech for the Deceased ('Un discurs per als difunts', 2021), en la qual honora la memòria de les víctimes d'atacs terroristes. Recentment està recuperant la tradició de la miniatura persa en combinació amb l'art de la catifa per a retratar la història de les dones afganeses. La seva obra ha estat exposada arreu del món i ha estat guardonada amb premis com el Prince Claus Award o el premi UNICEF a la foto de l'any.

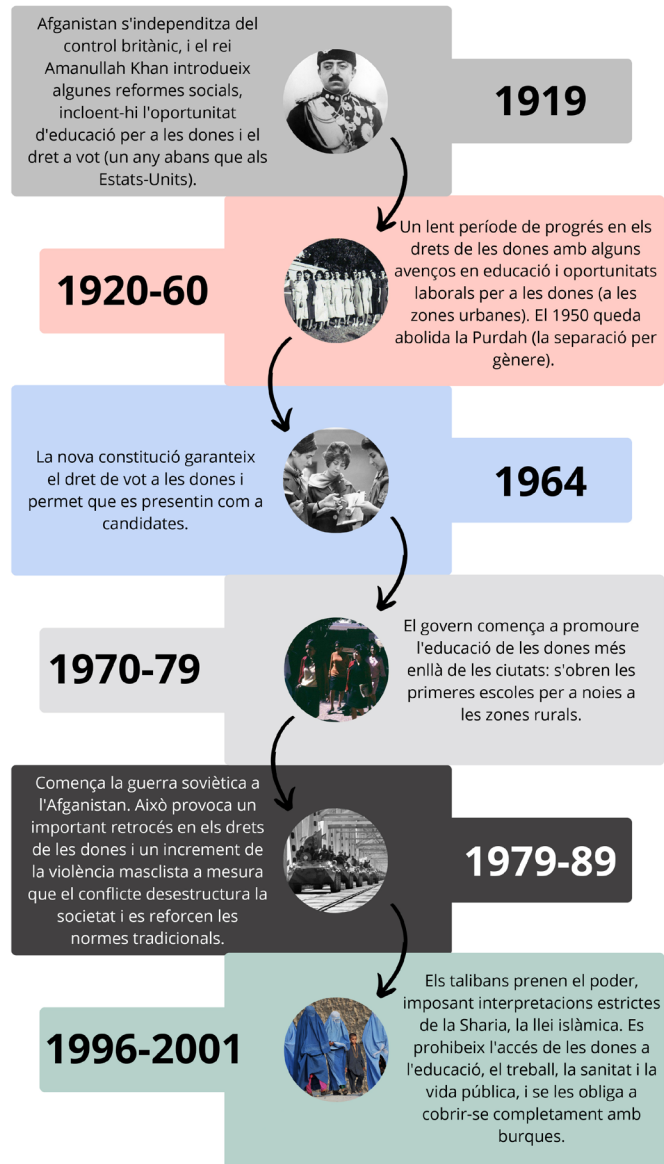
Rada Akbar.
Artista conceptual i
fotògrafa.

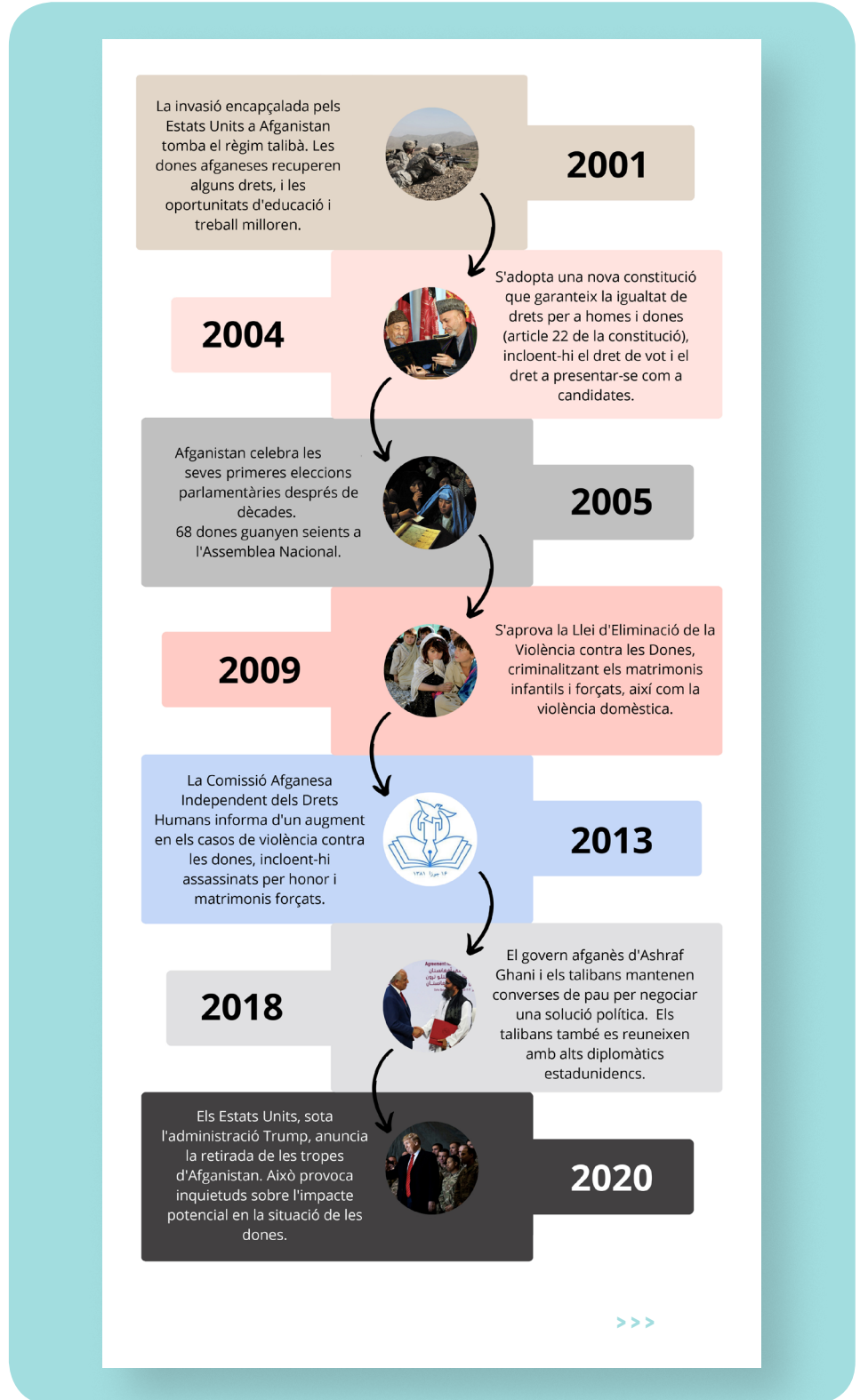

Sobre la història dels drets de les dones a l'Afganistan

Fons: Amnesty International UK 2013 / OHCHR 2023

2021

Els militars nord-americans completen la seva retirada d'Afganistan el 31 d'agost. Al setembre, els talibans anuncien un govern de transició sense dones en posicions prominents, i comencen a aplicar restriccions socials estrictes sobre les dones, com ara la segregació a l'educació i la prohibició de la majoria de les dones treballar.

A les nenes i dones se'ls nega l'educació més enllà del nivell primari, se'ls prohibeix treballar fora de la llar en la majoria dels sectors, se'ls prohibeix accedir als banys públics, parcs i gimnasos i moure's lliurement per tot el país. Les regles d'extrema modèstia imposades del "hijab adequat" i la política obligatòria del 'mahram' (tutor masculí) s'afegeixen a un entorn de control absolut, segons l'informe del United Nations Human Rights (juny 2023). A l'informe es parla "d'apartheid de gènere".

2021-23

Fonts: Amnesty International UK 2013 / OHCHR 2023

Activitat 1

Entrevista a Rada Akbar

Llegeix aquesta entrevista a Rada Akbar realitzada per Yvette Moya-Angeler pel blog de l'Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal)¹ i contesta les preguntes que trobaràs a continuació.

¹
<https://www.isglobal.org/ca/healthisglobal/-/custom-blog-portlet/rada-akbar-we-have-lost-our-future-in-afghanistan-/8000927/0>

P: Com era la teva vida a l'Afganistan el 2021?

Normal. Hi havia inseguretat i incertesa en l'ambient, sobretot pel procés de pau, però alhora cadascú estava centrat en la seva feina. Jo vivia a Kabul i estava molt ocupada amb la meva segona exposició de *Superwomen* (o Abarzanan), per commemorar el Dia Internacional de la Dona. També estava treballant en la creació del Museu d'Història de la Dona a l'Afganistan. Acabava de reunir-me amb l'expresident per demanar-li'n una seu.

Imaginaves que la situació es torçaria tant?

Sabiem que el procés de pau no acabaria bé perquè no s'havia implicat la població afganesa, ni les dones, ni les víctimes, ni tan sols el mateix Govern al principi, però així i tot no podíem imaginar que els Estats Units renunciarien a l'Afganistan, que ho deixarien tot de la nit al dia. Va ser una traïció extraordinària.

Aquesta continua sent una ferida oberta?

Per descomptat. Hem perdut tant! Molt més del que la gent pot imaginar-se, perquè no són només les nostres cases, les nostres feines... és que també hem perdut el futur. Des de fa gairebé un any i mig, milions de nenes no poden anar a l'escola. Això és perdre el futur. I les coses empitjoren. Però és que fins i tot si milloréssin, el dany infrangit ja és irreversible.

Quina imatge tenim de l'Afganistan?

No esteu molt ben informats. Hi ha molts estereotips. Quan els estatunidencs i la OTAN van envair el país, un dels seus principals

objectius va ser salvar les dones afganeses, i això ha fet que durant tots aquests anys s'hagi donat una imatge de nosaltres com a víctimes. Però l'Afganistan té 5.000 anys d'història. Les dones afganeses van tenir dret al vot un any abans que les estatunidenques, i només un any després que les britàniques.

No només les dones occidentals sabem i parlem de drets...

És una cosa universal. He vist dones a zones molt rurals de l'Afganistan amb un esperit increïblement lliure! Sabien el que volien. Tenien grans somnis. Fa uns vint anys, va haver-hi una generació de dones que van perdre els seus drets bàsics, a les quals el règim talibà no va permetre treballar ni estudiar. Van esdevenir víctimes. Però totes aquestes dones volien que les seves filles rebessin educació. I no perquè li ho diguessin els estatunidencs, els occidentals o qualsevol, sinó perquè ho sabien! Sabien que volien que les seves filles tinguessin una vida millor. Volien que fossin independents.

La teva mare volia que fossis independent? I el teu pare?

Tots dos! Volien que les seves filles fóssim econòmicament independents, que parléssim per nosaltres mateixes, i també per altres persones que no poden parlar per si mateixes, volien que lluitéssim pels drets humans. Les guerres que vam patir no van ser mai les nostres guerres. Va haver-hi una guerra entre estatunidenques i russos, i una altra guerra entre estatunidenques i saudites, pakistaneses i iranianes. Hem patit i perdut molt.

Estàs en contacte amb dones que segueixen a l'Afganistan?

Sí. I em trenca, perquè les refugiades vivim amb la culpa del supervivent. No tenim vides perfectes, hem d'adaptar-nos al més aviat possible, resituar-nos sense haver tingut temps de processar el que ha passat, però així i tot estem vives i lliures. Jo puc alçar la meua veu i crear-me noves oportunitats amb les meves obres d'art. En canvi, les dones i les nenes de l'Afganistan estan privades dels seus drets humans més bàsics, i no podem fer-hi res. És desolador.

Com t'ha canviat aquest desgarrament en l'últim any i mig? I com ha canviat al teu art?

Intento incloure en la meua obra el que estic experimentant com a exiliada. Per exemple, la pèrdua progressiva de la meua llengua, que ja a penes utilitzo. D'altra banda, al meu país treballava com a fotògrafa per guanyar-me la vida i podia ser més independent com a artista. A més, tenia el suport de la meua família i els meus amics. Aquí és diferent. Alguns professionals em diuen que el meu treball està molt bé per als museus però que no és fàcil de vendre, i que haig de pensar a sobreviure com a artista. Ja sé que és el que tot artista ha de fer, però per a mi és nou: haig de fer que el meu art sobre drets humans sigui comercial? Perquè no vull renunciar a la raó del que faig.

Per què vares triar els drets humans com a eix del teu treball artístic?

Viure en una societat que et discrimina cada dia només per ser dona sempre ha estat esgotador i volia parlar d'això i contribuir a un canvi. Per a mi l'art és una eina que em permet parlar de tots aquests temes i que fa que sigui més fàcil abordar els tabús.

Com reacciona la gent a la teua obra a l'Occident?

Veig que a la gent li emociona i li interessa, encara que per a algunes persones també resulta massa fosca i intensa. Diuen que necessiten una cosa més lleugera. Però això és el que puc mostrar i el que haig de mostrar, perquè és el que es viu literalment a l'Afganistan. La vida real és fins i tot pitjor, cada dia pitjor.

Què podem fer per ajudar les dones afganes?

Hem d'analitzar la situació i prendre-la molt seriosament. Estem parlant de gairebé 40 milions de persones retingudes com a ostatges pels talibans. Hi ha dones empresonades a les seves cases. Hem de preguntar-nos: Què passarà? Com afectarà això la resta del món? Perquè si això passa a l'Afganistan, pot passar arreu. Potser no ara, però sí més endavant. Tenim la responsabilitat de qüestionar els polítics i de demanar-los comptes.

—

Preguntes:

1. Segons Rada Akbar, en què va consistir la traïció a Afganistan, en relació amb el procés de pau?
2. Quina imatge de les dones afganeses s'ha popularitzat als països occidentals?
3. Quina seria una imatge més real d'aquestes dones, segons Akbar?
4. Coneixes les expressions “feminisme blanc” i “salvadores blanques”? Si no és el cas, cerca una definició. En quina mesura Akbar fa una crítica a aquestes postures ideològiques?
5. Quina és, segons Akbar, la situació emocional d'aquelles que fugen l'Afganistan?
6. Perquè va triar els drets humans com a tema central del seu treball creatiu?
7. Segons Akbar, què podem fer per ajudar les dones afganeses?

Activitat 2

Invisible Captivity

El 2013, Rada Akbar va crear “Invisible Captivity” (‘Captivitat invisible’), un projecte fotogràfic i pictòric mixt que posa de manifest les forces culturals i religioses que conformen la vida i identitat de les dones, especialment a l’Afganistan. Al seu [web](#) l’autora hi exposa breument el plantejament de l’obra i hi mostra diverses imatges de la mateixa.

—
Preguntes:

1. De quina manera l'artista mostra l'opressió que les lleis exerceixen sobre les dones en aquesta obra? Amb quins elements juga i per què?
2. Què et suggereix que els versos estiguin impresos directament sobre la pell o rostre de les dones? Quins altres elements apareixen en l'obra i quin significat creus que poden tenir?

Activitat 3

Abarzanan (Superdones)

El 2018, Rada Akbar va inaugurar l'exposició "Abarzanan-Superwomen" ('Superdones'), una mostra en honor a les dones inspiradores de l'Afganistan. Visiona els [vídeos](#) que mostren l'exposició i contesta a les preguntes que trobaràs a continuació.

Una de les peces de l'exposició, "Rokhshana", de Rada Akbar, commemora a una nena de dinou anys que va ser lapidada fins a la mort sota ordres dels talibans després de fugir d'un matrimoni forçat, © New York Times/Redux/Eyevine.

—

Preguntes:

1. Què va inspirar l'exposició de Rada Akbar, "Abarzanan"?
2. De quina manera l'artista qüestiona la percepció de les dones afganeses a l'interior del seu patrimoni cultural?
3. Descriu la instal·lació "Rokhshana", que apareix en el tercer vídeo de l'exposició. Què representa, i en quina mesura constitueix un homenatge a les víctimes de la violència patriarcal?
4. L'artista va afirmar que l'exposició és una resposta als homes poderosos que volen mantenir les dones en el silenci i l'obediència². Com es reflecteix la resistència feminista en les obres d'art d'"Abarzanan"?

²
Veure l'article
d'Enuma Okoro
(21/08/2021), "'We
will not be silent'
– the plight of
Afghanistan's women
artists". *Financial
Times*.

Referències bibliogràfiques

Sobre Rada Akbar:

- Pàgina oficial de Rada Akbar:
<https://www.radaakbar.com/index.html>
- Moya-Angeler, Yvette (7/3/2023). “Entrevista a Rada Akbar: “A l’Afganistan hem perdut el nostre futur”. *ISGlobal*.
<https://www.isglobal.org/ca/healthisglobal/-/custom-blog-portlet/rada-akbar-we-have-lost-our-future-in-afghanistan-/8000927/0>
- Okoro, Enuma (21/8/2021). “‘We will not be silent’. The plight of Afghanistan’s women artists”. *Financial Times*.
<https://www.ft.com/content/93e8da0c-61f8-4cb2-8d78-ce93b9af6f77>

Sobre els drets de les dones a l’Afganistan:

- Amnesty International UK. (25/10/2013). *Women in Afghanistan: the back story*. Amnesty International UK.
<https://www.amnesty.org.uk/womens-rights-afghanistan-history>
- OHCHR. (n.d.). *A/HRC/53/21: Situation of women and girls in Afghanistan - Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan and the Working Group on discrimination against women and girls*.
<https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/ahrc5321-situation-women-and-girls-afghanistan-report-special-rapporteur>

